

Kan man behandle klyngehovedpine med psilocybin?

De seneste år har psykedeliske svampe med psilocybin vist lovende resultater til behandling af depression og angst. Der er gennemført to studier af, om svampene også har effekt på klyngehovedpine, men det er ikke lykkedes at vise en effekt.

Mange med klyngehovedpine prøver forskellige alternative behandlinger mod den smertefulde hovedpinetype. Nogle lader sig også inspirere af historier om, at psilocybinsvampe – såkaldt magic mushrooms – skulle have en gavnlig effekt mod klyngehovedpine.

Til trods for de positive beretninger fra enkelte patienter, har der indtil for nyligt ikke været videnskabelige studier af, om svampene har effekt på klyngehovedpine. Derfor satte to grupper forskere fra Rigshospitalet (Dansk Hovedpinecenter og neurobiologisk forskningsenhed) sig for at undersøge virkningen:

”Vi tager det, vores patienter taler om og afprøver, alvorligt. Vi har derfor gennemført et studie selv, og vi har nærlæst det andet studie på området. Vores konklusion herfra er, at man ikke skal behandle klyngehovedpine med psilocybinsvampe,” siger læge, ph.d. Anja Sofie Petersen, der var med til at udføre studiet på Rigshospitalet.

Små studier

Der er kun lavet to studier af psilocybin mod hovedpine: et amerikansk og det danske. Begge studier er udgivet indenfor de sidste to år.

Det amerikanske studie omfattede 14 deltagere, hvoraf 6 med kronisk klyngehovedpine og 8 med episodisk klyngehovedpine. 5 af dem havde tidligere prøvet psilocybinsvampe eller andre psykedeliske stoffer, men ikke som en del af behandling.

6 deltagere fik placebo, mens 8 fik psilocybin. Ingen deltagere oplevede bivirkninger, men forskerne fandt ingen signifikant forskel i hovedpinefrekvens eller smerteintensitet mellem psilocybingruppen og kontrolgruppen. Det var forventet, fordi studiet havde så få deltagere.

I det danske studie deltog 9 patienter med kronisk klyngehovedpine og der blev foretaget flere hjerneskanninger i forløbet for at følge effekten. Ingen af deltagerne fik forebyggende medicin og ingen

havde tidligere erfaringer med psilocybin. Gennemsnitligt oplevede deltagerne lidt færre hovedpineanfald i varierende grad.

Samtidig rapporterede nogle af deltagerne et fald i smerteintensitet, som dog i nogen grad kan tilskrives den såkaldte placeboeffekt. Det skyldes, at det danske studie var uden kontrolgruppe, der modtog virkningsløs behandling (placebo), og som man kan sammenligne med. Generelt oplevede ingen forsøgspartagere alvorlige bivirkninger udover de forventede hallucinerende effekter.

Hvad er psilocybin?

Psilocybin er det aktive stof i en lang række svampe, der kan give en psykedelisk/hallucinogen virkning, når de indtages. Det gælder blandt andet spids nøgenhat (psilocybe smilanceata), som findes i den danske natur.

Psilocybin giver typisk en rus på 4-6 timer, hvor blandt andet sanseindtryk forstærkes og forvrænges og tidsfornemmelsen forsvinder.

Bivirkninger kan være angst og paranoia, som er forbundet med dosisstørrelse.

Kilde: www.sundhed.dk

Usikker effekt

Konklusionen på de to videnskabelige studier er, at den påståede effekt, hverken kan afkræftes eller bevises:

”Effekten er ikke bevist, og selvom nogle af deltagerne oplevede en bedring undervejs, er det ikke sikkert, at psilocybin var årsagen. Når vi ikke har mere viden, er vi bekymret for, at psilocybin vil gøre mere skade end gavn for flertallet af patienter med klyngehovedpine,” siger Anja Sofie Petersen.

Når der ikke kan påvises en virkning ved de to små studier, og man ikke kender eventuelle bivirkninger ved lang tids brug, er der grund til forbehold, mener Anja Sofie Petersen:

”Vi er tilfredse med, det lykkedes at designe et studie til at undersøge virkningen af psilocybin under kontrollerede forhold. Selvom vores resultater var positive, kan vi ikke konkludere noget sikkert. De to små studier med i alt 23 deltagere er ikke nok til, at vi kan bevise eller afvise en effekt af psilocybin på klyngehovedpine. Der skal langt mere til,” siger Anja Sofie Petersen.

Hvorfor fraråder lægen brug af psilocybinsvampe?

Anja Sofie Petersen mener ikke, patienter med klyngehovedpine bør eksperimentere med psilocybin af flere grunde:

- Det er svært at dosere. De enkelte svampe kan have meget forskellig styrke uden, det kan ses. Risiko for bivirkninger stiger med højere dosis.
- Der er risiko for bivirkninger som forbigående angst og paranoia. Ved tidligere psykotisk diagnose eller paranoia-oplevelser, stiger risikoen for at udløse en psykose.
- Langtidseffekten af at bruge psilocybin kendes ikke.
- Det kan være risikabelt at tage det i kombination med andet medicin. Man kan opleve utilsigtede bivirkninger, hvis man i forvejen tager medicin, der reagerer uhensigtsmæssigt med psilocybin.

Svært at afprøve effekt

Der er en række grunde til, at det ikke umiddelbart ser ud til, at der bliver igangsat flere og større studier, der undersøger effekten:

”Hvis psilocybin skal blive en del af behandlingstilbuddet, skal det opfylde de samme krav som vi stiller til anden medicin. Det kræver, at effekten bliver bevist i store studier i flere lande med mange patienter og kontrolgrupper, og det har jeg svært ved at se blive gennemført,” forklarer Anja Sofie Petersen og peger på mindst tre grunde:

- Det er vanskeligt at skaffe forsøgsparticipanter til større afprøvninger: Kun et fåtal opfylder kriterierne for blandt andet medicinforbrug og tidligere erfaringer med psykedeliske stoffer. Samtidig ønsker mange ikke at deltage, fordi de ikke ønsker at indtage de euforiserende svampe, som er et ulovligt rusmiddel.
- Det er svært at lave en solid videnskabelig undersøgelse med en reel kontrolgruppe, hvor hverken deltagere eller forskere ved hvilke patienter, der får psilocybin eller det virkningsløse middel (placebo). Det skyldes, man ikke kan blinde studierne, da man ikke kan simulere den psykedeliske virkning, som psilocybin har, og kontrolgruppen vil vide, de ikke har fået det aktive stof.
- Forskningen skal finansieres, men ingen har patent på det aktive stof, psilocybin, som findes i svampene. Dermed er der ingen sikker økonomisk gevinst for det firma, der eventuelt ville finansiere den nødvendige, dyre og store videnskabelig afprøvning.

Læs mere

- Det danske studie CCH attack frequency reduction after psilocybin correlates with hypothalamic functional connectivity i det videnskabelige tidsskrift Headache her (på engelsk)

Det amerikanske studie *Exploratory investigation of a patient-informed low-dose psilocybin pulse*

- *regimen in the suppression of cluster headache: Results from a randomized, double-blind, placebo-controlled trial* er offentliggjort i The Journal of Head and Face Pain (på engelsk)

- Om klyngehovedpine

Senest fagligt opdateret

22.01.2024 af speciallæge, ph.d. Anja Sofie Pedersen

